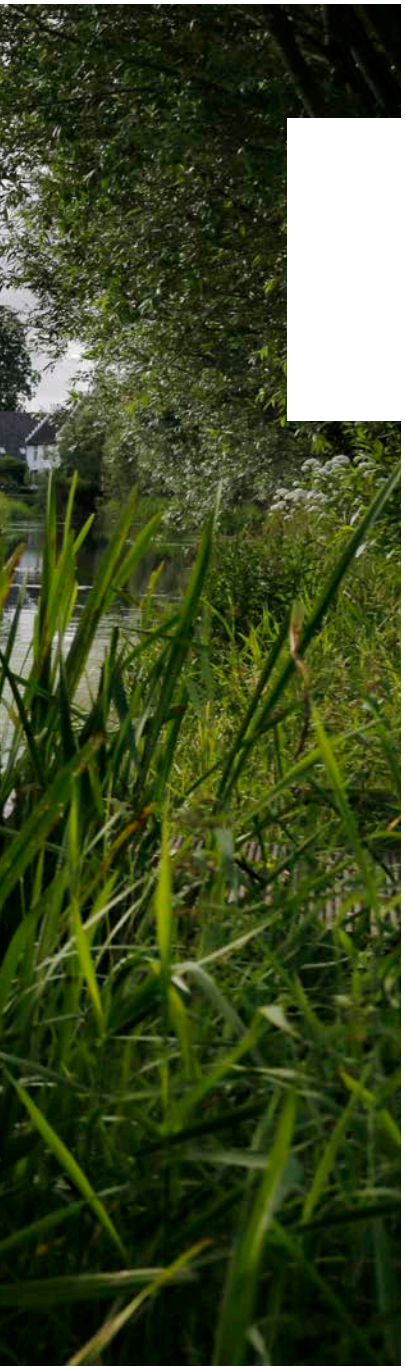

Samen Bouwen aan een Veerkrachtig Bernheze

Bestuursprogramma 2022-2026

Heesch | November 2022

Inhoud

Inleiding **02**
Participatie 02
Ambities 03

1. Leefbare kernen **04**
Wonen 05
Openbare ruimte & groen 05
Recreatie 06
Voorzieningen op peil 07
Mobiliteit en verkeersveiligheid 08
Omgevingswet 08

2. Gezonde zorgzame gemeente **10**
Samenredzaam 11
Gelijke kansen op onderwijs 12
Positieve gezondheid 13
Sport en bewegen 14
Vluchtelingen 14
Financiën Sociaal Domein 14

3. Klimaatbestendig en biodiversiteit **16**
Klimaatbestendig 17
Energie- en klimaatneutraal 17
Aardgasvrij 17
Energiearmoede 18
Biodiversiteit 18

4. Duurzame landbouw en economie **20**
Landbouw 21
Economie 22

5. Een weerbare en veilige samenleving **24**
Zorg en Veiligheid 25
Ondermijning 25

6. Regie op integrale aanpak en samenwerking **27**
Samenwerking in de regio 28
Inwonersparticipatie 28

7. Dienstverlening en sterke organisatie **30**

Inleiding

Met trots presenteren wij het bestuursprogramma 2022-2026 'Samen Bouwen aan een Veerkrachtig Bernheze'. In dit programma leest u de koers van het college van Burgemeester en Wethouders voor de komende jaren. Op hoofdlijnen, omdat we ruimte willen houden om in te spelen op ontwikkelingen waar we nu nog geen zicht op hebben, maar ook omdat we de ruimte willen benutten om samen met de gemeenteraad tot een nadere invulling te komen.

De gemeenteraadsverkiezingen vonden inmiddels zo'n acht maanden geleden plaats. Begin juni besprak de gemeenteraad de coalitieverklaring. Een verklaring waarvan de coalitie al aangaf dat het gezien moest worden als een startdocument. De afgelopen maanden zijn gebruikt om te komen tot het document dat nu voor u ligt. In dit bestuursprogramma zijn de zaken verwerkt die zijn opgehaald tijdens de werksessie met de gemeenteraad, de succesvolle bijeenkomsten in Nistelrode en Heeswijk-Dinther en tijdens de inwonersinloop op 23 juni. Daarnaast heeft het college tijdens nagenoeg al haar kennismakingsgesprekken het bestuursprogramma ter sprake gebracht en hebben we onze inwoners de kans gegeven om, op basis van enkele thema's en stellingen, digitaal hun prioriteiten aan ons mee te geven. Dit heeft ons gebracht tot dit voorlopige eindstation: het bestuursprogramma 2022-2026. Een eindstation van deze fase en een start van een nieuwe bestuursperiode.

Het bestuursprogramma is, zoals eerder aangekondigd, opgebouwd langs dezelfde lijn als de Staat van Bernheze. Vanaf 2023 zijn de begroting en andere documenten uit de planning- & controlcyclus op dezelfde manier opgebouwd. Zo is er overzicht en eenheid in de sturingsdocumenten, zowel voor de gemeenteraad, het college als de ambtelijke organisatie.

Participatie

In de coalitieverklaring werd de bijzondere toegevoegde waarde van participatie al benoemd. Bij de totstandkoming van dit bestuursprogramma is die waarde zo goed mogelijk benut. Wij zijn ervan overtuigd dat er alles aan gedaan is om onze inwoners, organisaties en bedrijven in de gelegenheid te stellen om ons deelgenoot te maken van hun zorgen én wensen voor de komende vier jaar (en verder).

Dit bestuursprogramma legt een flinke nadruk op de verantwoordelijkheid die wij als bestuur nemen om de uitdagingen van de toekomst het hoofd te bieden en de daarbij horende ambities te realiseren. We stimuleren en faciliteren daarnaast uiteraard onze inwoners, verenigingen en ondernemers bij het ontwikkelen en de uitvoering van eigen initiatieven, juist waar die initiatieven de leefbaarheid van onze gemeente en het welzijn van onze inwoners vergroten.

Ambities

We zitten boordevol ambities voor Bernheze de komende jaren. Deze ambities staan voor een belangrijk deel in dit bestuursprogramma. Tegelijkertijd hebben de ontwikkelingen rondom het coronavirus (COVID-19) ons laten zien dat niet alle crisissen voorspelbaar en (volledig) beheersbaar zijn. De vluchtelingen uit Oekraïne herinneren ons er dagelijks aan dat stabiliteit een relatief begrip is. Daarnaast zijn er economische ontwikkelingen en mogelijk aanvullende landelijke maatregelen op het gebied van stikstof waar we, bij het schrijven van dit bestuursprogramma, onvoldoende rekening mee hebben kunnen houden. We hebben niet overal grip op. We kunnen niet alles aan zien komen. Die onvoorspelbaarheid vraagt om een wendbare overheid, die snel en adequaat inspeelt op veranderingen in de omgeving. Juist vanuit die context bezien is het heel waardevol dat de lijntjes tussen het college en de gemeenteraad in Bernheze kort zijn. Daar zijn we trots op. Die korte lijntjes gaan we benutten tijdens deze bestuursperiode.

We gaan 'Samen Bouwen aan een Veerkrachtig Bernheze'. Niet een toevallig of willekeurig gekozen titel. Voor ons betekent het een stevige inzet op drie kernambities.

- We gaan bouwen. Dat doen we betaalbaar, waarbij we de aansluiting zoeken op de behoeften van onze inwoners. Daarbij is de woonvisie, zoals de gemeenteraad die eind 2021 heeft vastgesteld, voor ons leidend. Dat betekent dat we nog voor het einde van deze bestuursperiode zo'n 1200 woningen toevoegen aan onze voorraad. De eerste 350 worden al in 2023 gerealiseerd.
- We gaan, vanuit het gedachtegoed van positieve gezondheid, werken aan veerkracht. De gezondheid en het welzijn van onze inwoners is voor ons van groot belang. We werken aan die gezondheid op veel verschillende manieren en omarmen daarbij positieve gezondheid. Die focust zich niet alleen op het wegnemen van gezondheidsklachten maar richt zich op het versterken van de veerkracht van de mensen zelf en het vergroten van hun kwaliteit van leven. We houden daarbij in het bijzonder oog voor het welzijn van de meest kwetsbare inwoners.
- We doen het samen. Samen met onze inwoners, onze ondernemers en (andere) belanghebbenden, de ambtelijke organisatie en, uiteraard, de gemeenteraad. Zoals genoemd hechten we enorme waarde aan de korte lijntjes tussen raad en college, maar ook aan de (waardevolle) betrokkenheid van onze inwoners en ondernemers. Dat impliceert dat we investeren in zorgvuldige en betekenisvolle inwonersparticipatie én in hoogwaardige dienstverlening.

Met deze drie kernambities doen wij een uitspraak over zaken die wij buitengewoon belangrijk vinden. Bij een scherpe prioritering blijven deze drie zaken in principe altijd overeind. Dat kan impliceren dat wij op enig moment op andere terreinen, door onvoorziene omstandigheden, ons ambitieniveau moeten bijstellen juist ook om deze drie ambities op goed niveau te kunnen blijven uitvoeren.

Ondanks dat we rekening houden met de financiële ontwikkelingen, is het onmogelijk om ons huishoudboekje voor de komende jaren, en met name voor 2026, volledig in balans te brengen. Desondanks kiezen we er voor om terughoudend te zijn met belastingverhogingen. Dat betekent, ook in het licht van het niet achterblijvende ambitieniveau, dat er mogelijk andere manieren gevonden moeten worden om uitgaven te beperken. In dat geval zullen er alsnog lastige keuzes gemaakt moeten worden, welke we uiteraard te allen tijden voorleggen aan de gemeenteraad. Daarbij vormen voor ons de genoemde drie kernambities het vertrekpunt.

1

Leefbare kernen

Bernheze telt vijf kernen: Heesch, Heeswijk-Dinther, Nistelrode, Vorstenbosch en Loosbroek. Wij vinden het belangrijk dat deze vijf kernen leefbaar zijn en blijven voor huidige en toekomstige generaties. Dit vraagt om voldoende en goede woningen, een hoogwaardig ingerichte groene woon-omgeving die uitnodigt om te ontmoeten, bewegen en recreëren, waar voorzieningen op peil zijn. Ook de bereikbaarheid van de kernen is daarbij van belang.

Wonen

De woningmarkt staat onder druk en de prijzen van woningen stijgen snel. Door krapte op de woningmarkt en de verwachte toename van het aantal (eenpersoons)huishoudens zijn er extra woningen nodig. Om aan de woningbehoefte te voldoen, gaan we de komende tien jaar 1800 woningen bouwen. In deze bestuursperiode bouwen we circa 1200 woningen, waarvan in ieder geval 580 woningen in Heesch, 232 woningen in zowel Heeswijk-Dinther als Nistelrode en 58 woningen in Vorstenbosch alsook Loosbroek. Hiervan bouwen we al zo'n 350 woningen in 2023. Momenteel kijken we binnen de verschillende kernen naar diverse locaties om aan de in de woonvisie omschreven woningbehoefte te voldoen. Bouwen op eigen grond heeft daarbij de voorkeur.

Zoals weergegeven in de woonvisie, maar ook in de inleiding van dit bestuursprogramma, is het realiseren van betaalbare woningen een belangrijke prioriteit. We bouwen voor alle doelgroepen, met een focus op starters en senioren. In de komende periode ontwikkelen we instrumenten, zoals een doelgroepen-verordening, die ons moeten helpen om de ambities uit de woonvisie op een passende manier te realiseren. Daarbij willen we recht doen aan het feit dat bepaalde plekken, zoals inbreidingslocaties, meer of beter geschikt zijn voor specifieke doelgroepen, omdat zij bijvoorbeeld verminderd mobiel zijn. We zetten in op bescherming van de lokale woningmarkt met de zelfbewoningsplicht en we bekijken wat, ook in het kader van landelijke wetgeving, onze mogelijkheden zijn om woningen voor eigen inwoners beschikbaar te houden.

We gaan nog meer inzetten op de differentiatie in ons woningenbestand door het toevoegen van woonvormen met bijzondere kwaliteiten. Vooral het aantal eenpersoonshuishoudens groeit. Dit vraagt om andere woonvormen: betaalbaar en kleiner dan ons traditionele woningaanbod, zowel in het huur- als in het koopsegment. Hierbij kan gedacht worden aan Tiny Houses en generatiewoningen. Door de vergrijzing en langer thuiswonende senioren zijn nieuwe woon-zorg-concepten nodig, waarbij bewoners zorg dragen voor elkaar en eenzaamheid wordt tegengegaan. Behalve de betaalbaarheid en het vergroten van het woningaanbod vraagt ook de verduurzaming van de woningvoorraad om aandacht. Het is ons doel om in 2050 energieneutraal en klimaat-bestendig te zijn.

We continueren de inzet van ruimte-voor-ruimte woningen. Binnen de door de provincie gegeven mogelijkheden verkennen we in hoeverre er op één bouwtitel meerdere wooneenheden gebouwd kunnen worden. In het kader van het optimaliseren van de huidige woningvoorraad willen we woningsplitsing in de toekomst faciliteren. Nu kan dat in veel gevallen nog niet, maar we willen dat mogelijk en makkelijker maken.

We vinden het belangrijk dat we geen achterstanden oplopen met het huisvesten van statushouders.

Openbare ruimte & groen

Om onze kernen leefbaar te houden is het essentieel dat onze gemeente een plek is waar geleefd wordt, waar inwoners zich verbonden voelen met de kern waar ze wonen, waar mensen elkaar ontmoeten en voor elkaar zorgen.

Naast een passend woningaanbod vraagt dit om een woonomgeving die schoon, heel en veilig is en met voldoende voorzieningen voor de dagelijkse behoeften. Onze kernen richten we groener en klimaatbestendig in. Een voornemen dat ook tijdens de bijeenkomsten in het kader van dit bestuursprogramma overtuigend werd onderstreept. Met de juiste inzet van groen houden we niet alleen onze straten koeler in de zomer en droger in de herfst, maar zorgen we er ook voor dat onze inwoners zich uitgenodigd voelen om een rondje te gaan wandelen of hardlopen. Openbaar groen is geen doel op zich, maar draagt bij aan gezondheid, beleving, biodiversiteit en klimaat. Het biedt een plek om te vertoeven, te ontmoeten, te sporten of te bewegen, te recreëren, te spelen en te ontspannen.

De extra investering die nodig is voor de vergroening van de kernen leggen we in de tweede helft van 2023 voor aan de gemeenteraad. We werken bij de vergroening van de kernen gefaseerd en dragen zorg en nemen de tijd voor een goede afstemming met de inwoners en ondernemers. Bij voorbereidingen van activiteiten of werkzaamheden in de openbare ruimte betrekken we actief de omgeving en belanghebbenden waarbij we open staan voor initiatieven van onze inwoners en ondernemers. Toegankelijkheid van de openbare ruimte, ook voor mensen die verminderd mobiel zijn, heeft voor ons bijzonder veel aandacht.

Recreatie

We zetten in op het versterken van recreatie-mogelijkheden in Bernheze. Dat doen we ondermeer door te investeren in recreatieve fiets- en wandelroutes en in de omlijsting ervan door bijvoorbeeld het plaatsen van bankjes en informatieborden. We bekijken of we het aantal (recreatieve) fiets- en wandelroutes kunnen uitbreiden en hoe we de bestaande routes aantrekkelijker kunnen maken.

De Wildhorst transformeren we naar een gebied met toekomstperspectief, dat voorziet in een mix van functies zoals wonen en recreëren, eventueel gekoppeld aan huisvesting van arbeidsmigranten. Medio 2021 heeft de gemeenteraad een besluit genomen over het vervolgtraject. 2022 stond in het teken van het vinden van een geschikte ontwikkelpartner.

In de loop van 2023 starten we met deze herontwikkeling.

De ontwikkeling van het natuurgebied de Maashorst zien we in samenhang met de Hooge Vorssel. Samen met de alle partijen die binnen de Maashorst een rol hebben, houden we dit gebied op de provinciale agenda en doen zo een beroep op de middelen die de provincie beschikbaar stelt voor gebiedsgerichte aanpak (GGA). We behouden het educatief bezoekerscentrum Slabroek. We verkennen in hoeverre de onvoltooide afrit bij de Noorderbaan in Nistelrode gebruikt kan worden als een nieuwe entree van het gebied.

In het Aa-dal werken we nauw samen met het Waterschap Aa en Maas en de provincie aan een integrale gebiedsvisie. Eén toekomstvisie en uitvoeringsplan waarin ruimte voor water, meer biodiversiteit, de transitie van de landbouw en ook recreatief medegebruik worden meegenomen. Een gebiedsgerichte aanpak zoals we die ook in de Maashorst hanteren.

Voorzieningen op peil

Een goed voorzieningenniveau (aanwezigheid van scholen, sportverenigingen en bibliotheken) draagt natuurlijk bij aan het woonplezier en de leefbaarheid van een dorpskern. Daar waar de voorzieningen op peil zijn, wonen mensen graag. Voorzieningen zijn, samen met een goed verenigingsleven, een belangrijke basis voor een gezonde zorgzame samenleving. Het zijn de plekken waar inwoners elkaar ontmoeten en saamhorigheid ontstaat.

In het beleidskader Maatschappelijk vastgoed hebben we vastgelegd dat we in elke kern in ieder geval een gemeenschapshuis, een basisschool, een binnensportaccommodatie en een mogelijkheid voor kinderopvang met een voorschoolse voorziening hebben. We investeren in voorzieningen daar waar op basis van wet- en regelgeving noodzaak toe is of waar vanwege beleidsuitgangspunten behoefte aan is. Omdat buiten de specifiek genoemde voorzieningen niet alle voorzieningen in elke kern aanwezig kunnen zijn, is het belangrijk dat er kwalitatief goede en veilige verbindingen zijn voor voetgangers en fietsers vanuit de kernrandzones en woonwijken naar de dorpskernen en tussen de dorpskernen onderling. Voor bezoekers van andere gemeenten, maar ook voor inwoners die voor bepaalde voorzieningen naar omliggende gemeenten reizen, zijn ook de verbindingswegen in de regio een punt van aandacht. We benadrukken bij de provincie het belang van dergelijke (veelal) provinciale wegen en denken mee hoe we ook die verbindingswegen op (goed) niveau kunnen houden.

Mobiliteit en verkeersveiligheid

Mobiliteit en verkeersveiligheid is, in algemene zin, voor de komende bestuursperiode een belangrijk thema. Het is bij alle bijeenkomsten in het kader van dit bestuursprogramma aan bod gekomen. Het is niet toevallig dat fietsvoorzieningen en verkeer ook in dit bestuursprogramma op meerdere plekken ter sprake worden gebracht. Het tegengaan en ontmoedigen van gemotoriseerd (sluip)verkeer levert een belangrijke bijdrage aan de verkeersveiligheid in onze gemeente. Tevens is de manier waarop de ontsluiting van (nieuwe) woonwijken plaatsvindt van invloed op de verkeersdrukte in de kernen. We streven ernaar om de fiets(er) en de voetganger een prominentere plek te geven in het straatbeeld. We bekijken in welke vorm dit passend en haalbaar is, in goede afstemming met inwoners en (andere) belanghebbenden.

In de eerste helft van 2024 bieden we een verkeers- en mobiliteitsplan aan de gemeenteraad aan waarin per kern staat toegelicht hoe we dat gaan aanpakken. In dit verkeers- en mobiliteitsplan wordt ook de inzet van mobiliteitshubs verder beschreven. Hiervoor zoeken we de verbinding met provinciaal beleid.

Omgevingswet

In de laatste maanden van 2022 bereiden we ons voor om vanaf 1 januari 2023 de Omgevingswet uit te kunnen voeren. Daarnaast werken we toe naar de afronding van de omgevingsvisie, die in de tweede helft van 2023 aan de gemeenteraad zal worden voorgelegd. In de omgevingsvisie zullen een paar flinke uitspraken gedaan worden over de toekomst van Bernheze. Een toekomstvisie die ook tijdens deze bestuursperiode al van invloed zal zijn op bepaalde keuzes die we maken. Hierna moet de omgevingsvisie verwerkt worden in het omgevingsplan. Dat betekent onder andere dat we nieuwe juridische regels moeten maken om de ambities van Bernheze via vergunningen en stimulansen te kunnen verwezenlijken. Daar hebben we nog tot 2029 voor maar we willen dat al eerder voor elkaar hebben. We gaan het stapsgewijs doen en, uiteraard, in goede afstemming met de gemeenteraad.

Wat gaan we doen?	Wanneer gaan we dat doen?
• Circa 1200 woningen bouwen waarbij het realiseren van betaalbare woningen een belangrijke prioriteit is	2022-2026
• Instrumenten ontwikkelen die ons moeten helpen om de ambities uit de woonvisie op een passende manier te realiseren	Tweede helft 2023
• Zoeken naar de mogelijkheden om woningen voor eigen inwoners beschikbaar te houden	Uiterlijk medio 2024, mede afhankelijk van landelijke wetgeving
• Binnen de door de provincie gegeven mogelijkheden verkennen in hoeverre er op één bouwtitel (ruimte-voor-ruimte) meerdere wooneenheden gebouwd kunnen worden	Eerste helft 2023
• Woningsplitsing (in meer gevallen) mogelijk én makkelijker maken	2025
• Onze kernen groen en klimaatbestendig inrichten met ruimte voor ontmoeting, spelen, sport en beweging	Het beleids- en investeringsplan leggen we in de tweede helft van 2023 voor aan de gemeenteraad
• Bij werkzaamheden in de openbare ruimte belanghebbenden betrekken waarbij we open staan voor initiatieven van inwoners en ondernemers	Doorlopend
• Investeren in onze (recreatieve) fiets- en wandelroutes	In 2024 actualiseren we de recreatievisie
• Werk maken van de herontwikkeling van de Wildhorst	In 2023 wordt de herontwikkeling opgestart
• Verkennen of de onvoltooide afrit bij de Noorderbaan in Nistelrode gebruikt kan worden als een entree van het gebied de Maashorst	2025
• Fiets en voetganger een prominentere rol te geven in het straatbeeld	Het verkeers- en mobiliteitsplan waarin per kern staat toegelicht wat we op het gebied van mobiliteit willen gaan aanpakken wordt in de eerste helft van 2024 opgeleverd
• Onderzoek doen naar de inzet van mobiliteitshubs om het aanbod van verschillende vormen van vervoer nog beter op elkaar te laten aansluiten	Eerste helft 2024
• De omgevingsvisie ter vaststelling voorleggen aan de gemeenteraad	In de tweede helft van 2023

2

Gezonde zorgzame gemeente

We vinden het belangrijk dat in Bernheze iedereen kan meedoen, mensen elkaar kennen en zorg dragen voor elkaar. Dit vraagt om zowel een zorgzame en sociale gemeenschap als om veerkrachtige en gezonde inwoners. Om dit te bereiken zijn individuele voorzieningen WMO of Jeugdzorg noodzakelijk. Tegelijkertijd komt er steeds een grotere focus te liggen op algemene voorzieningen. Met algemene voorzieningen, die toegankelijk zijn voor iedereen, stel je mensen in staat om op een laagdrempelige manier op zoek te gaan naar de ondersteuning die zij nodig hebben. Ondersteuning die onze inwoners helpt om zelfredzaam en zelfstandig te zijn en mee te blijven doen.

Om ervoor te zorgen dat iedereen de kans krijgt om mee te doen, bewaken we de toegankelijkheid van openbare ruimte en de voorzieningen in de kernen (zie ook: Leefbare kernen, voorzieningen op peil). Daarvoor gaan we het gesprek aan met onze inwoners en zoeken we aansluiting bij hun leefwereld.

Samenredzaam

Uit de gesprekken met de gemeenteraad en uit de verschillende bijeenkomsten in het kader van dit bestuursprogramma is gebleken dat het sociaal domein van de gemeente Bernheze goed op orde is. Mensen zijn overwegend tevreden over de dienstverlening. Kwetsbare inwoners krijgen de ondersteuning die ze nodig hebben. Dat willen we zo houden. Door de druk op de zorg, vanwege ondermeer de vergrijzing en oplopende personeelstekorten, staat de uitvoering en betaalbaarheid ook voor de gemeente Bernheze onder druk. Deze druk neemt de komende tijd nog verder toe. We gaan preventief aan de slag om de veerkracht van onze inwoners te versterken.

Ondanks de sociale en zorgzame gemeenschap zijn er altijd mensen die kwetsbaar zijn en individuele hulp nodig hebben om mee te blijven doen in de samenleving. Inwoners kunnen een beroep doen op ondersteuning via onze integrale toegang Wegwijzer. We hanteren daarbij het uitgangspunt ‘de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten’ en we staan een integrale aanpak voor. Toegankelijkheid en nabijheid zijn daarbij belangrijke kernbegrippen. In 2023 evalueren we de integrale toegang Wegwijzer. Op basis van deze evaluatie kiezen we of er nog zaken zijn die verbetering behoeven, ook eventueel ten aanzien van de Maatwerk Aanpak Bernheze, welke inmiddels binnen Wegwijzer een plek heeft gekregen.

Sinds 2020 geldt er een abonnementstarief voor mensen die in aanmerking komen voor huishoudelijke hulp. Dat tarief is € 19 per maand en is niet afhankelijk van het inkomen van de aanvrager of de hoeveelheid hulp die iemand nodig heeft. Sinds de invoering van dat inkomensonafhankelijke (maximale) tarief zien we landelijk, en ook in Bernheze, een flinke toename van het aantal aanvragen. We gaan bekijken wat in de geest van de wet tot de mogelijkheden behoort voor wat betreft het hanteren van een inkomenstoets. Daarbij volgen we landelijke ontwikkelingen uiteraard op de voet.

Mantelzorgers hebben een steeds groter rol in de zorg en ondersteuning van hun naaste(n). Wij vinden het belangrijk om duidelijk onze waardering uit te spreken voor de mantelzorgers in de gemeente Bernheze en nog zwaarder in te zetten op mantelzorgondersteuning dan eerder het geval was. We doen dat langs vier lijnen:

1. Vinden, waarbij we specifieke aandacht hebben voor doelgroepen die (nog) onvoldoende bij ons in beeld zijn. Denk hierbij bijvoorbeeld aan jonge(re) en werkende mantelzorgers.
2. Versterken, waar zowel de mantelzorgwaardering alsook groepsgewijze ondersteuning en lotgenotencontact een plek hebben.
3. Verlichten, van waaruit we inzetten op het aanbieden van laagdrempelige en nieuwe vormen van respijtzorg.
4. Verbinden, waarbij we de samenwerking zoeken met verschillende betrokken partijen om tot een gezamenlijke, eenduidige en integrale aanpak te komen.

In het kader van de maatschappelijke diensttijd zetten we het tweejarige project Maatschappelijke ErvaringsTijd (MET) in om kwetsbare jongeren de kans te geven zich verder te ontwikkelen én maatschappelijk actief te zijn. In de zoektocht naar kwetsbare jongeren maken we dankbaar gebruik van jongerenwerk en het onderwijs.

Gelijke kansen op onderwijs

Onderwijs vormt de basis waardoor iedereen mee kan doen in de samenleving. We vinden het belangrijk dat alle kinderen gelijke kansen hebben op onderwijs.

Vanuit het onderwijskansenbeleid (2020-2024) stimuleren we de ontwikkeling van peuters en anderstalige leerlingen in alle kernen zodat zij een goede start kunnen maken op de basisschool. In 2023 evalueren we het onderwijskansenbeleid met betrokken partijen.

Het belangrijkste uitgangspunt van passend onderwijs is: ‘Regulier als het kan, speciaal als het moet’. Het streven is dat leerlingen met of zonder ondersteuningsbehoefte naar dezelfde schoollocatie gaan en daarmee samen en dicht bij huis het onderwijs krijgen dat zij nodig hebben. Als die ondersteuning niet op de eigen school kan worden gegeven, zoekt de school met de ouders en leerlingen naar een andere passende onderwijsplek in de buurt, bij voorkeur binnen de gemeentegrenzen. De samenwerkingsverbanden van de scholen voor primair- en voortgezet onderwijs zijn verantwoordelijk voor het organiseren van passend onderwijs. Mede omdat veel leerlingen op het passend onderwijs ook met jeugdhulp te maken hebben of krijgen, is samenwerking met de regiogemeenten en

de samenwerkingsverbanden van groot belang. Gezamenlijk hebben we voor 2023-2026 een aantal speerpunten benoemd, zoals maatwerktrajecten passend onderwijs (PAST). Op lokaal niveau willen we een goede verbinding tussen jeugdhulp en passend onderwijs realiseren. Dit om jeugdigen die een vorm van passend onderwijs en/of jeugdhulp nodig hebben eerder in beeld te krijgen en beter te kunnen ondersteunen.

Positieve gezondheid

Gezondheid is een belangrijk speerpunt voor ons. Juist daarom gaan we in de besluitvorming explicieter kijken naar wat de gevolgen zijn voor gezondheid (in brede zin). We zien kansen in het omarmen van het gedachtegoed van positieve gezondheid. Positieve gezondheid focust zich niet op het beperken of wegnemen van gezondheidsklachten of problemen, maar richt zich op het versterken van de veerkracht van de mensen zelf en het vergroten van hun kwaliteit van leven. We ondersteunen inwoners op diverse leefgebieden zoals het dagelijks functioneren, het meedoen in de samenleving, bieden van zingeving. We gaan onze inwoners verleiden tot een gezonde(re) leefstijl. Op basis van monitors van de GGD zien we voor de komende periode de speerpunten: aanpakken van overgewicht en bevorderen van bewegen, bevorderen van een gezonde leefstijl (met name gezonde voeding bij kinderen en jongeren en aanpak alcoholgebruik en roken bij jeugd, volwassenen en ouderen) en aanpakken van eenzaamheid en depressie. We nemen deze punten mee in het nieuwe gezondheidsbeleid dat we in de tweede helft van 2023 aanbieden aan de gemeenteraad.

Wij kiezen ervoor om, in samenspraak met de GGD Hart voor Brabant, onze inwoners nog beter te informeren over hoe men het leven gezond(er) in kan richten. Daarnaast leggen we, zoals hiervoor uitgebreider toegelicht, een verbinding tussen gezondheidspreventie en de inrichting van de fysieke leefomgeving. We houden, in het kader van het versterken van veerkracht, extra aandacht voor (bijzonder) kwetsbare groepen. Er zijn diverse maatschappelijke organisaties, (sport) verenigingen en inwonersinitiatieven die daar een bijdrage aan leveren alsook aan een gezonde en zorgzame gemeenschap. Het is belangrijk deze organisaties en initiatieven te omarmen en te faciliteren. Voor het verder uitwerken en realiseren van onze ambities werken we daarom samen met de GGD Hart voor Brabant, Wegwijzer, scholen, verenigingen en vertegenwoordigers van de kernen.

Bij positieve gezondheid is ook een gezonde leefomgeving belangrijk. Dat betekent dat we onze inwoners ruimte bieden om te sporten en te bewegen, zoals eerder al genoemd, maar ook dat we, bijvoorbeeld, de luchtkwaliteit in de gemeente goed in de gaten houden. Bernheze is deelnemer aan het Schone Lucht Akkoord. In regionaal verband werken we hierin nauw samen. Op het terrein van mobiliteit en onze eigen gemeentelijke aanbestedingen nemen we onze verantwoordelijkheid. We gebruiken de komende bestuursperiode om te onderzoeken wat we op het gebied van luchtkwaliteit nog meer kunnen doen. Naast luchtkwaliteit hebben ook de kwaliteit van bodem en water onze aandacht. We stemmen in dit kader, uiteraard, af met de Omgevingsdienst.

Sport en bewegen

Sporten en bewegen hebben een positief effect op de fysieke en mentale gezondheid van onze inwoners. We zetten daarom in op goede en goed toegankelijke voorzieningen, zowel voor verenigingen als in de openbare ruimte.

In 2023 verkennen we het nut en de noodzaak in samenhang met de behoefte aan woningbouwlocaties, van een nieuw gezamenlijk sportpark in Heeswijk-Dinther. Een zoektocht naar een eventuele locatie voor dat sportpark maakt onderdeel uit van deze verkenning.

Vluchtelingen

Oorlogen en (natuur)rampen in verschillende delen van de wereld zorgen ervoor dat mensen op de vlucht slaan, op zoek naar veiligheid en vrijheid. Gewijzigde omstandigheden vragen om een bezinning op onze rol in dit vraagstuk. Bernheze wil een gastvrije gemeente zijn, ook voor mensen die gevlucht zijn. We leveren binnen onze mogelijkheden een bijdrage aan de opvang van vluchtelingen, regionaal én lokaal. De kaders en voorwaarden daarvoor bespreken we op korte termijn met de gemeenteraad.

Financiën Sociaal Domein

De bestaande reserve sociaal domein blijft, zoals ook in de coalitieverklaring aangegeven, in stand voor (onverwachte en incidentele) ontwikkelingen in het sociaal domein. De oormerking van de middelen sociaal domein is losgelaten in de doorrekening van de effecten van uitkomsten van de gemeentefondscirculaire. Wij kiezen ervoor om ook in Bernheze de oormerking van deze middelen los te laten en de daadwerkelijke kosten leidend te laten zijn. Daarbij is het behouden van de kwaliteit van de dienstverlening in het sociaal domein voor ons het uitgangspunt.

Wat gaan we doen?	Wanneer gaan we dat doen?
• Wegwijzer en de integrale toegang evalueren en waar nodig verbeteringen doorvoeren	De evaluatie vindt plaats in 2023. Eventuele vervolgstappen volgen daarna
• Bekijken wat de wettelijke mogelijkheden zijn om, in het kader van de wettelijk geregelde huishoudelijke hulp, toch een inkomenstoets in te voeren	2024
• De ondersteuning voor onze mantelzorgers nog steviger neerzetten	De eerste stappen worden al gezet in 2022, verdere intensivering in de loop van 2023
• De Maatschappelijke ErvaringsTijd inzetten om kwetsbare jongeren een kans te geven om zich verder te ontwikkelen én maatschappelijk actief te zijn	Pilot Maatschappelijke ErvaringsTijd, die samen met Ons Welzijn, ZonMw en de gemeente Oss is opgepakt, loopt tot 2024. Na afloop evalueren we het project en bekijken we hoe we dit een vervolg gaan geven
• De nota (lokaal) gezondheidsbeleid 2023-2027 aanbieden aan de gemeenteraad	Tweede helft van 2023
• Inwoners nog beter informeren over hoe men het leven gezond(er) kan inrichten	We nemen dit mee bij de gesprekken die we voeren over de inzet van de GGD Hart voor Brabant met als doel om uiterlijk 2024 een voorlichtingscampagne uit te rollen
• Regionaal bekijken we wat we kunnen doen om de luchtkwaliteit te verbeteren, waarbij we met name de focus leggen op houtstook en landbouw emissiereductie	2024
• Op lokaal niveau een betere verbinding tussen jeugdhulp en passend onderwijs realiseren	2023/2024
• Onderzoek doen naar het nut, de noodzaak en de eventuele locatie van een gezamenlijk sportpark in Heeswijk-Dinther	2023
• De kaders en voorwaarden voor de opvang van vluchtelingen bespreken met de gemeenteraad	Vierde kwartaal van 2022

3

Klimaatbestendig en biodiversiteit

Het klimaat verandert. Als gemeente zijn we mede-verantwoordelijk om ervoor te zorgen dat inwoners prettig en gezond kunnen blijven wonen en leven in onze kernen en in het buitengebied.

De snelheid en hevigheid van de verandering in het klimaat neemt naar verwachting in de aankomende jaren verder toe. We doen op dit vlak al veel. Daar gaan we mee door. We zoeken aanvullend naar kansen en mogelijkheden om nog net een beetje meer te doen. Daarbij bereiden we ons, in het kader van klimaatbestendigheid, voor op de meest in het oog springende gevolgen van klimaatverandering: mogelijke hittestress, wateroverlast, overstromingen en als tegenhanger hiervan langere perioden met droogte.

In het kader van duurzaamheid moeten we op een andere manier onze huizen bouwen: beter bestand tegen extreme weersomstandigheden, zonder gasaansluiting en gebouwd met duurzame materialen en bouwmethoden. Er ligt een opdracht om zuiniger om te gaan met energie en duurzame energie op te wekken. Hierbij komen weer andere fysieke, ruimtelijke en sociale vragen op ons af, zoals met betrekking tot de plaatsing van windturbines of zonneparken. Tegelijkertijd zijn de toenemende energiearmoede en de hoge kosten die gemoeid gaan met de energietransitie belangrijke aandachtspunten.

Klimaatbestendig

Centra en erg versteende gebieden beschouwen we als kwetsbare gebieden wat betreft hitte-stress. Maatregelen om dit tegen te gaan worden uitgewerkt in het pilotproject 'Vergroenen Centra', waarvoor ook subsidie is verstrekt vanuit het Rijk. We brengen koelteplekken op korte loopafstand in beeld en realiseren meer van dit soort plekken. We passen groennormen toe op nieuwbouwplannen en leggen (meer) groen aan in plaats van stenen in de bestaande omgeving. Door deze vergroeningsprojecten maken we de openbare ruimte meer klimaatbestendig en biodivers. Wateroverlast en overstromingen, maar ook het tegengaan van droogte, zijn zaken waarbij met name het Waterschap Aa en Maas een grote rol heeft. Wij zoeken de samenwerking actief op. We verkennen hoe regenwater in bebouwd gebied gereguleerd kan worden, waarbij het motto 'Regenwater dat valt in Bernheze, blijft (zoveel als mogelijk) in Bernheze.' leidend is.

Klimaatverandering raakt allerlei thema's, zoals de vergroening van de openbare ruimte en de transitie van de landbouw, die op andere plaatsen in dit bestuursprogramma uitvoeriger aan bod komen.

Energie- en klimaatneutraal

Het Klimaatakkoord is een onderdeel van het Nederlandse klimaatbeleid. Het is een overeenkomst waarmee zowel het Rijk als de gemeenten, waterschappen en provincies hebben ingestemd. De RES-opgave komt hieruit voort. In 2030 moeten we in Nederland 49% minder CO_2 uitstoten dan in 1990 het geval was. De Regionale Energie Strategie Noordoost Brabant (RES NOB) geeft voor de regio Noordoost Brabant vorm aan deze taakstelling. In het concept RES bod heeft RES NOB afgesproken om 11% energiebesparing te realiseren en 1,6 TWh aan duurzame energie op te wekken in 2030.

De energiebesparingsopgave realiseren we door het inzetten van stimulerende en ondersteunende maatregelen voor inwoners, bedrijven en verenigingen. We faciliteren hen ondermeer door de inzet van duurzaamheidsleningen, een regionaal energieloket en de uitrol van openbare laadpalen. We verduurzamen de komende jaren ons gemeentelijk vastgoed en voeren het gesprek met woningbouwcorporaties over het verduurzamen van hun bezit in de gemeente Bernheze.

De opwekopgave (nog 0,02 TWh te realiseren voor Bernheze) realiseren we door middel van bestaande technieken (zonne- en windenergie). In afwachting van de nieuwe landelijke norm voor windturbines, gaan we al aan de slag met het zoeken naar kansrijke locaties en initiatieven voor klein- en grootschalige zonne-energie. Deze opgave gaat in samenhang met het zoeken naar oplossingen in de netcongestie. In de RES 2.0, welke in 2023 moet worden vastgesteld, zullen meer concrete doelstellingen en actiegerichte afspraken worden geformuleerd. We willen aanvullend onderzoeken of een eventuele certificering in het kader van de CO_2-prestatieladder van toegevoegde waarde kan zijn.

Aardgasvrij

Als een van de andere onderdelen van het Klimaatakkoord heeft het Rijk als doel gesteld om in 2050 een volledig aardgasvrije gebouwde

omgeving te hebben. Daarvoor is het nodig om de gasgestookte cv-ketels in te ruilen voor aardgasvrije warmteoplossingen zoals een warmtenet of warmtepomp. In 2021 is er een Transitievisie Warmte opgesteld. De vervolgstap is om wijkuitvoeringsplannen op te stellen in samenwerking met bewoners en andere partijen zoals bedrijven, woningbouwcoöperaties en energieleverancier. Een wijkuitvoeringsplan is een concreet plan voor de uitvoering dat ingaat op onder andere techniek, financiën, organisatie en koppelkansen. We gaan op korte termijn aan de slag om te bepalen wanneer welke buurt aardgasvrij kan worden en wat daarvoor nodig is (wijkuitvoeringsplan).

Energiearmoede

Energiearmoede is door de fors gestegen energieprijzen een snelgroeiend probleem. Steeds meer huishoudens kunnen niet mee met de energietransitie en/of kunnen de energierekening niet meer betalen. We ontwikkelen een integrale aanpak energie-armoede om het energieverbruik van de meest kwetsbare huishoudens blijvend omlaag te brengen. Eind 2021 is gestart met het aanbieden van een kosteloze energiescan aan woningeigenaren. De energiescan is gericht op kleine energiebesparende maatregelen om de doelgroep laagdrempelig kennis te laten maken met energiebesparing. In het najaar van 2022 zijn we aan de slag gegaan met de regionale klusbus, energiecoaches en een witgoedregeling. De praktijk moet leren of dit aanbod voldoende aansluit bij de behoefte van de doelgroep. Op basis van ervaringen vindt een mogelijke doorontwikkeling van de aanpak plaats. We hebben in algemene zin aandacht voor toenemende armoede en schuldenproblematiek in onze gemeente en zorgen dat het aanbod ook hiervoor toegankelijk en vindbaar is.

Biodiversiteit

In het kader van klimaatbestendigheid werd al aangegeven dat we in Bernheze een grote mate van verstening van de openbare ruimte en tuinen zien. Dat zorgt er ook voor dat de biodiversiteit achteruitgaat. We ontkomen er niet aan om maatregelen te nemen en te starten met concrete activiteiten om een klimaatbestendige en gezonde woon- en leefomgeving in Bernheze te waarborgen. Ook voor toekomstige generaties.

Voor een deel zetten we hiervoor de vergroening van onze kernen in, maar dat is slechts een klein onderdeel van het totaal aan zaken dat aangepakt moet worden. We stimuleren daarnaast initiatieven die betrekking hebben op openbaar groen en maken zelf werk van het vergroten van de biodiversiteit van het bosgebied binnen onze gemeentegrenzen door ons openbaar groen (parken, plantsoenen, bossen) meer ecologisch te gaan beheren. Onze bossen verdienen daarin speciale aandacht omdat ze enerzijds sterk onder druk staan door klimaatverandering en recreatiedruk, en anderzijds omdat zij veel kansen bieden voor biodiversiteit. Hoe we deze kansen kunnen benutten, wordt deels uitgewerkt in het groenstructuurplan en deels in de bosbeheervisie.

We blijven actief werken aan de zogenaamde Ecologische Verbindingszones. Bij de natte Ecologische Verbindingszones doen we dit samen met Waterschap Aa en Maas. De droge Ecologische Verbindingszones leggen we, waar mogelijk, zelf aan. Hierbij nemen we ook de recreatieve gebruiksmogelijkheden mee.

Wat gaan we doen?	Wanneer gaan we dat doen?
• Versteende centra en pleinen aanpakken, ook in het kader van hittestress (zie ook: Leefbare kernen)	Het beleids- en investeringsplan hiervoor leggen we in de tweede helft van 2023 voor aan de gemeenteraad
• In samenwerking met het Waterschap Aa en Maas werk maken van de thema's wateroverlast en het tegengaan van droogte	Doorlopend
• Onderzoeken of een eventuele certificering in het kader van de CO_2-prestatieladder van toegevoegde waarde kan zijn in de aanpak van CO_2-uitstoot	2025
• De komende bestuursperiode stellen we, in samenwerking met bewoners en andere partijen zoals bedrijven, woningbouwcoöperaties en energieleverancier, in meerdere buurten een wijkuitvoeringsplan op om aardgasvrij te worden	Doorlopend vanaf 2023
• Een integrale aanpak energiearmoede (door)ontwikkelen om het energieverbruik van de meest kwetsbare huishoudens blijvend omlaag te brengen	Eerste stappen in het najaar 2022. Verwerken eerste ervaringen in de loop van 2023 en 2024
• Een bosbeheervisie waarin het vergroten van de biodiversiteit en het ecologisch beheer van onze bossen en natuurgebieden terugkomen ter vaststelling voorleggen aan de raad	Uiterlijk begin 2024 bieden we de bosbeheervisie aan de gemeenteraad aan

4

Duurzame landbouw en economie

De landbouw is een belangrijke economische drager voor Bernheze. Agrarische bedrijven hebben een bijzondere positie binnen onze gemeente. Dat is altijd zo geweest en dat blijft ook in de nabije toekomst zo.

Het toekomstperspectief voor veel agrarische ondernemers verandert onder invloed van steeds strenger wordende regelgeving. Zij moeten op zoek gaan naar nieuwe kansrijke businessmodellen. Dat kan zijn binnen de agrarische sector, maar ook daarbuiten. Leegstand van agrarische bebouwing (VAB's) is onwenselijk. De kwaliteit van het landschap komt daarmee onder druk te staan en ondermijnende activiteiten liggen op de loer.

Naast landbouw is bedrijvigheid en de daaraan gekoppelde werkgelegenheid van groot belang voor een vitale en duurzame economie.

Landbouw

De transitie van de landbouw is complex. Er komen veel vraagstukken bij elkaar. Het is belangrijk dat we deze vraagstukken zo weten te verbinden dat we tot een duurzame, economische ontwikkeling in Bernheze komen. Om samen met onze agrarische ondernemers oplossingen te bedenken, hebben we het programma 'Transitie Landbouw' opgezet. We geven ruimte aan agrarische ondernemers die, binnen landelijke wetgeving, door willen gaan op de huidige of op een nieuwe locatie alsook aan agrariërs die een nieuwe weg in willen slaan. We hebben aandacht voor de maatschappelijke wens met betrekking tot agrarisch ondernemen, maar houden daarbij ook aandacht voor de economische haalbaarheid ervan. Vormen van landbouw die bijdragen aan opgaven als duurzaamheid, klimaat, waterkwaliteit, gezondheid en biodiversiteit kunnen rekenen op de steun van de gemeente.

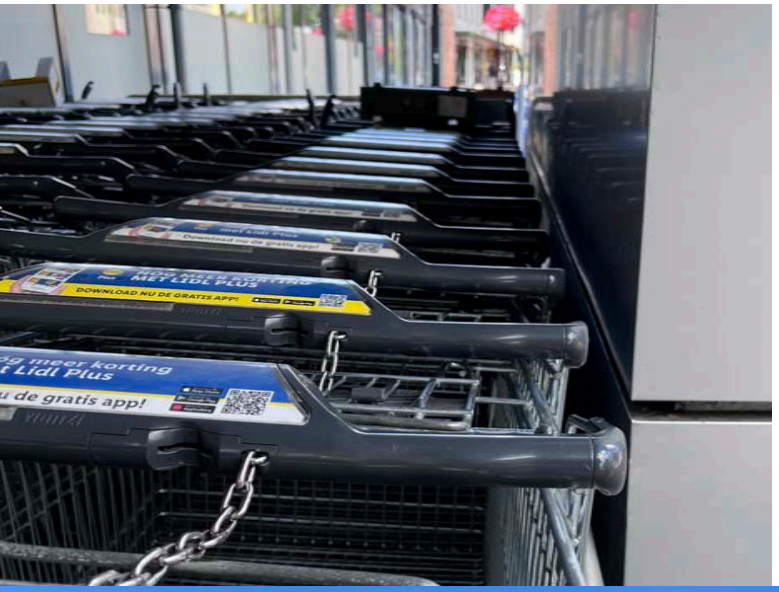
Het is belangrijk dat we in onze aanpak voldoende aandacht hebben voor de sociale impact van de transitie van ons buitengebied. Het boerenbedrijf betreft vaak het levenswerk van de agrariërs. Bedrijfsbeëindiging heeft hierdoor veel impact voor hen. De transitie van de landbouw heeft daarnaast ingrijpende gevolgen voor het landschap en de fysieke infrastructuur (andere bebouwing en verkeersstromen), alsook voor de sociale infrastructuur in het buitengebied.

In de zoektocht naar mogelijke nieuwe functies en bestemmingen in het buitengebied is een goede dialoog met de omgeving, ondernemers en maatschappelijke partners van wezenlijk belang. In dat kader voeren wij keukentafelgesprekken met verschillende agrariërs die contact zoeken met de gemeente in hun zoektocht naar een transitierichting. Vanuit onze bedrijfscontactfunctie wijzen wij agrariërs op beschikbare regelingen en subsidies. We gaan op zoek naar verbindingen die elkaar kunnen versterken. Het is daarbij uiteraard belangrijk dat gemeente Bernheze voldoende personele capaciteit heeft op ruimtelijke ordening om plannen te beoordelen en daarmee de transitie te (kunnen) faciliteren.

Vanuit zowel de provincie als het Rijk wordt gestuurd op de transitie van de landbouw. Er zijn vele initiatieven en vele belanghebbenden. De transitie van de landbouw kan alleen slagen als alle partijen elkaar goed weten te vinden en als partners samen optrekken om een nieuwe toekomst te creëren voor een vitaal buitengebied en voor de agrariërs. Als lid van de kopgroep Transitie Landbouw van RNOB werken we ook met onze buren samen aan een toekomstperspectief van en voor de agrarische sector.

Vanuit het oogpunt van de volksgezondheid, veiligheid en het toekomstperspectief voor de agrariër, werken we integraal aan het borgen van de leefbaarheid van het buitengebied. Daarbij is de eigenheid en authenticiteit van dat buitengebied een belangrijke factor waarmee we rekening houden. Daarbij kan gedacht worden aan het behoud van (bepaalde) zandwegen en het ecologisch beheer van bermen.

Economie

In 2021 is de economische visie ‘Van meer naar beter’ vastgesteld. In deze visie wordt geconstateerd dat Bernheze, als landelijke gemeente in een economisch dynamische regio, een belangrijke rol vervult bij de huisvesting van forensen. Bernheze is geen economische hotspot en dat is ook geen doel. Tegelijkertijd willen we wel dat onze ondernemers zich gehoord en gewaardeerd voelen. Het gaat niet primair om meer groei, meer ruimte en meer ontwikkelingen, maar om het benutten en versterken van kwaliteiten. Kortom: Van meer naar beter.

We willen levendige centra en concentreren commerciële ruimtes in de kernen van onze dorpen. We streven naar het beperken van leegstand, maar focussen ons in onze dienstverlening veel meer op de ondernemers die (al wel) in onze gemeente gevestigd zijn. We bepalen hoe we onze dienstverlening nog beter aan kunnen laten sluiten bij hun behoeften, vragen en uitdagingen. We streven naar een prettig verblijfs- en werkklimaat dat gericht is op kwaliteit boven kwantiteit.

We werken verder aan ruimte om te ondernemen, zoals ook bij de (her)ontwikkeling van duurzame bedrijventerreinen. In februari 2022 is door de raden van zowel Den Bosch als Bernheze het bestemmingsplan Heesch West vastgesteld. Tegen dit bestemmingsplan is door diverse partijen beroep aangetekend. Dat betekent dat de Raad van State uitspraak moet doen. Tot het moment van onherroepelijk worden van het bestemmingsplan kunnen er nog geen kavels uitgegeven worden. Het is lastig om in te schatten wanneer de kavels uitgegeven kunnen gaan worden. Voor de bedrijventerreinen Cereslaan-West en ’t Runneke gaat het ontwerp bestemmingsplan uiterlijk in het eerste kwartaal van 2023 in procedure. Na het doorlopen van deze procedures begint de verkoop en uitgifte van gronden. Uiteraard houden we de gemeenteraad op de hoogte van relevante ontwikkelingen.

Wat gaan we doen?	Wanneer gaan we dat doen?
• Het gesprek voeren met agrariërs waarbij we hen waar mogelijk wijzen op beschikbare regelingen en subsidies in hun zoektocht naar een transitierichting	Doorlopend
• Integraal werken aan de leefbaarheid in het buitengebied, waarbij het bewaken van de eigenheid een belangrijke factor is waarmee we rekening houden	Doorlopend
• Zorgen dat onze ondernemers zich gehoord en gewaardeerd voelen. We streven naar een prettig verblijfs- en werkklimaat dat gericht is op kwaliteit boven kwantiteit	Doorlopend
• Werken aan de (her)ontwikkeling van duurzame bedrijventerreinen.	2023-2026
• Na het doorlopen van de bestemmingsplanprocedures begint de verkoop en uitgifte van gronden voor de bedrijventerreinen Cereslaan-West en 't Runneke.	2024

5

Een weerbare en veilige samenleving

Uit de peiling veiligheid en leefbaarheid blijkt dat inwoners zich over het algemeen veilig voelen in onze gemeente. We zijn daar blij mee en willen dat graag zo houden. Dat vraagt inspanning van alle veiligheidspartners en onze inwoners. We gaan aan de slag met het Integraal Veiligheidsbeleid, dat we samen met de gemeente Oss, de politie en het OM opstellen. Hierin doen we, op basis van trends en ontwikkelingen, uitspraken over prioriteiten en verwachte aandachtspunten. Het nieuwe beleid wordt eind 2022 ter instemming aan de gemeenteraden van Bernheze en Oss voorgelegd.

Zorg en Veiligheid

In het Integraal Veiligheidsbeleid is zorg een terugkerend punt van aandacht. We gaan aan de slag met een integrale visie Wonen, Zorg en Veiligheid met als uitgangspunt langer veilig en verantwoord thuis wonen. Bij die visie is preventie een sleutelbegrip, waarvoor goede en integrale samenwerking een vereiste is. We bepalen hoe we de inzet van de Aanpak Voorkomen Escalatie kunnen gebruiken om tot een betere en meer integrale samenwerking te komen. Het doel van deze aanpak is het voorkómen van een dreigend escalerende situatie en het beperken en beëindigen van een escalerende situatie.

Een punt van aandacht bij zowel het Integraal Veiligheidsbeleid als vroegsignalering is de behoefte aan meer zichtbare handhaving op straat. Met een uitbreiding van de Boa-capaciteit leveren we een grotere bijdrage aan het bewaken van de leefbaarheid en veiligheid in onze gemeente. Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheid voor een intensieve samenwerking op de inzet van Boa's met de gemeente Oss. We geloven dat dit de kwetsbaarheid en de professionaliteit in positieve zin nog verder kan beïnvloeden.

Ondermijning

Waar criminaliteit zich vroeger voornamelijk concentreerde in de grote steden, zien we tegenwoordig ook juist in 'landelijke' gemeenten als Bernheze een toename van ondermijnende activiteiten. Het is belangrijk om als overheid alert te zijn op signalen en toe te zien op naleving van wet- en regelgeving. Dit vraagt om bewustwording, zowel binnen de ambtelijke organisatie als bij onze inwoners. In de strijd tegen ondermijning is het belangrijk samen op te trekken vanuit diverse disciplines binnen de gemeente, met externe partners én onze inwoners.

Om het buitengebied veiliger en weerbaarder te maken, is het actieplan ondermijning buitengebied vastgesteld. Dit plan heeft als doel om meer zicht te krijgen op en verbinding te leggen met zaken die zich afspelen in het buitengebied. Een schone omgeving met (daarin) een zichtbare overheid is minder aantrekkelijk voor ondermijnende activiteiten. Om signalen van ondermijning te herkennen en daarop adequaat te reageren, is bewustwording belangrijk. Het is belangrijk dat inwoners weten wat de mogelijke risico's zijn, waar ze op kunnen letten en hoe (en waar) ze 'niet-pluis-gevoelens' kunnen melden. De aanpak van ondermijning in het buitengebied blijft onze aandacht en inzet vragen.

Een weerbare overheid is van groot belang om op een goede manier tegendruk te kunnen bieden aan ondermijning. De Taskforce-RIEC helpt vanuit het programma Weerbare Overheid alle organisaties binnen het samenwerkingsverband om het beoogde weerbaarheidsniveau te bereiken. Hiervoor is de handreiking 'Brabantse norm weerbare overheid' ontwikkeld. Het streven is om vóór 1 januari 2025 te voldoen aan deze norm.

Wat gaan we doen?	Wanneer gaan we dat doen?
• Onderzoeken hoe we de Aanpak Voorkomen Escalatie kunnen inzetten om tot een betere en meer integrale samenwerking te komen	Eerste kwartaal van 2023
• De Boa-capaciteit uitbreiden en een intensievere samenwerking met de gemeente Oss op dit gebied onderzoeken	2023 / 2024
• Op korte termijn werk maken van de Brabantse norm weerbare overheid. Met als doel hier vóór 1 januari 2025 aan te voldoen	1 januari 2025

6

Regie op integrale aanpak en samenwerking

Bernheze is een zelfstandige gemeente. Wij geloven sterk in de meerwaarde van die zelfstandigheid. Niettemin hechten we ook grote waarde aan regionale samenwerking. Regionale samenwerking is, voor Bernheze, met name gericht op het benutten van elkaars talenten en kennis. We hoeven niet (altijd) het wiel zelf uit te vinden. Alleen zijn we sneller, maar samen komen we verder. Dat is niet alleen in de regio maar over de gehele linie van toepassing.

Samenwerking in de regio

We maken tijd én capaciteit vrij om een grotere rol te kunnen spelen in de regio. De komende bestuursperiode willen we gebruiken om ons, samen met de regio, te buigen over een duidelijke afbakening van taken en rollen. Daarbij is wat ons betreft een passende schaalgrootte leidend. Met andere woorden: zaken die logischer op te pakken zijn in regionaal verband, pakken we op in regionaal verband. We leggen met elkaar de puzzel van morgen: iedere gemeente kan een rol spelen bij de uitdagingen die het hoofd geboden moeten worden. We brengen het zuur en het zoet met elkaar in balans en pakken daarbij de rol die ons, als gemeente Bernheze, het beste past. Daarbij is het belangrijk dat we, in overleg met de gemeenteraad, de regionale strategische thema's, zoals we die de afgelopen bestuursperiode met elkaar geformuleerd hebben, tegen het licht houden.

De uitkomsten van deze heroriëntatie van de gemeenteraad nemen we mee bij het opstellen van een samenwerkingsstrategie. In die strategie geven we aan hoe de gemeente Bernheze zich positioneert in de regio, hoe we kijken naar samenwerking en op welke thema's we een grotere rol zien voor onszelf.

Inwonersparticipatie

In de participatievisie, die begin 2022 door de gemeenteraad is vastgesteld, wordt gesproken over het bewaken en creëren van waardevolle betrokkenheid. Ook tijdens de themabijeenkomsten in het kader van dit bestuursprogramma is de wens voor waardevolle én zorgvuldige betrokkenheid veelvuldig aan bod gekomen. Daar willen we nog meer werk van maken.

We zien een enorme meerwaarde in het tijdig betrekken van belanghebbenden. Daarbij is het motto: 'Eerst praten. Dan schrijven.' Tegelijkertijd is het van groot belang dat aan de voorkant verwachtingen op de juiste manier worden

gemanaged. We spreken uit hoeveel ruimte er is en op wat voor manier betrokken partijen hun invloed kunnen uitoefenen. We nemen de tijd om uit te leggen wat we gedaan hebben met de signalen en suggesties die we in dit kader hebben verzameld.

De sessies rondom het bestuursprogramma hebben laten zien dat er, zelfs op dit soort enigszins abstracte onderwerpen, voldoende animo is om mee te denken. We gaan dergelijke bijeenkomsten vaker organiseren. We organiseren in ieder geval halverwege de bestuursperiode bijeenkomsten met inwoners en stakeholders, waarbij we met elkaar de tussenbalans opmaken. Parallel daaraan gaan we graag met de gemeenteraad het gesprek aan over het breder inzetten van bijeenkomsten met inwoners, om de groeiende kloof tussen inwoners en overheid te verkleinen.

Wat gaan we doen?	Wanneer gaan we dat doen?
• Met de gemeenteraad de regionale strategische thema's tegen het licht houden en waar nodig bijstellen. De bevindingen van deze inventarisatie vertalen we in aandachtsgebieden waarop we vanuit de gemeente Bernheze een grotere rol willen spelen in de regio, welke we verwerken in een samenwerkingsstrategie. Deze strategie bieden we aan de gemeenteraad aan in het eerste kwartaal van 2023	Eerste kwartaal 2023
• Een meer gerichte en grotere rol spelen in de regio, waarbij we in gezamenlijkheid de puzzel van morgen gaan leggen	Vanaf 2023
• Vaker en actiever het gesprek aan met inwoners en (anders) betrokkenen. We maken serieus werk van participatie en stellen ons op als benaderbare gesprekspartner	Doorlopend
• We organiseren halverwege de bestuursperiode vergelijkbare bijeenkomsten zoals we in het kader van dit bestuursprogramma hebben gedaan, om met elkaar de tussenbalans op te maken	Eind 2024
• Met de gemeenteraad in gesprek over de inzet van brede bijeenkomsten voor inwoners, met als doel de kloof tussen inwoners en overheid te verkleinen	2024

7

Dienstverlening en sterke organisatie

Om het goede te kunnen doen voor en met de samenleving en te kunnen bouwen aan een veerkrachtig Bernheze is een sterke gemeentelijke organisatie nodig: een organisatie die in verbinding staat met haar omgeving en in begrijpelijk taal met haar inwoners communiceert. Daarbij staat dienstverlening centraal.

Om mee te ontwikkelen met onze inwoners en ondernemers en aangesloten te kunnen blijven bij hun leefwereld(en) is het noodzakelijk om continu te blijven werken aan de kwaliteit van dienstverlening. We werken als gemeente aan het verbeteren van de toegankelijkheid van onze digitale dienstverlening. Fysiek blijven we goed bereikbaar en beschikbaar, ook én juist voor inwoners die digitaal niet of minder vaardig zijn.

Technologische ontwikkelingen kunnen helpen bij de verbetering van onze dienstverlening. Tegelijkertijd vormen deze een uitdaging voor onze inwoners en ondernemers, maar ook voor de medewerkers van de ambtelijke organisatie. Vanuit dat perspectief grijpt de gemeente de kansen aan die digitalisering biedt en werken we aan de mogelijke keerzijden ervan. We zien de komende jaren kans om via een goede digitale informatievoorziening en informatiestructuur onze processen en daarmee onze dienstverlening aan inwoners en ondernemers te optimaliseren. Daarbij hebben we ook aandacht voor houding en gedrag van onze medewerkers en het gebruik van begrijpelijke taal richting onze inwoners en ondernemers. Het cyber-security-aspect wordt steeds belangrijker, gezien de hoeveelheid en veelal gevoelige aard van de informatie waarmee wij werken.

We zijn inmiddels gestart met het opstellen van een programmaplan Kwaliteit Dienstverlening. Begin 2023 leggen we de uitgangspunten voor dit programma en onze dienstverlening voor aan de gemeenteraad. We voorzien dat het thema dienstverlening tijdens de hele bestuursperiode onze bijzondere aandacht vraagt.

Om alle ambities te verwezenlijken is, naast een wendbare organisatie, een robuuste organisatie nodig. In dat kader wordt er op korte termijn een formatieonderzoek uitgevoerd, waarbij we de formatie van de gemeentelijke organisatie in Bernheze vergelijken met andere gemeenten. Het is, mede gelet op de arbeidsmarkt, zaak om ervoor te zorgen dat de gemeente Bernheze een aantrekkelijke werkgever is én blijft. Een goede strategische personeelsplanning speelt daarin een sleutelrol. Aanvullend is het van essentieel belang dat we de bestuurlijke en politieke ambities in evenwicht brengen en houden met de capaciteit die beschikbaar is om de ambities ook daadwerkelijk te verwezenlijken. We hebben hier aandacht voor en gaan waar nodig het gesprek aan met de gemeenteraad om het ambitieniveau bij te stellen.

Wat gaan we doen?	Wanneer gaan we dat doen?
• Aandacht hebben én houden voor het gebruik van begrijpelijke taal	Doorlopend
• Zorgen voor een robuuste organisatie, die klaar is om de ambities te verwezenlijken	Doorlopend
• De uitgangspunten voor het programma Kwaliteit en Dienstverlening voorleggen aan de gemeenteraad	Begin 2023